

Üniversite : İstanbul Kültür Üniversitesi

Enstitü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Programı : Endüstri ve Örgüt Psikolojisi

Edebiyatı Tez Danışmanı. : Dr. Öğr. Üyesi Gökçe Özkılıçcı

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans Tezi, 2025

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, zihinsel iş yükü ile çalışmaya tutkunluk arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu ilişkiyi etkileyen bir faktör olarak başarı amaç yöneliminin düzenleyici rolünü değerlendirmektir.

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Oluşturulan anket kişisel bilgi formu, CarMen-Q Zihinsel İş Yükü Ölçeği, Utrecht Çalışmaya Tutkunluk Ölçeği ve Başarı Hedef Yönelimi Ölçeğini içermektedir. Ankete 214 kişi katılım sağlamıştır.

Araştırmanın hipotezlerini test etmek amacıyla Pearson korelasyon analizi, basit doğrusal regresyon analizi ve process makro eklentisi ile düzenleyici analiz uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre zihinsel iş yükü alt boyutlarından performansa bağlı iş yükü ile duygusal iş yükünün çalışmaya tutkunluk ile aralarında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ardından yapılan düzenleyici analiz sonuçlarına göre Performans İş Yükü ile Çalışmaya Tutkunluk arasındaki ilişkide Başarı Amaç Yönelimi ve Performans İspatlama Hedef Yönelimi değişkeninin düzenleyici bir etkiye sahip olduğu ve bu ilişkinin gücünü azalttığı görülmüştür. Başarı amaç yönelimli bireylerin başarı güdülenmesi performans ispatlama, performans kaçınma veya ustalık hedef yönelimi şeklinde gerçekleşebilmektedir. Elde edilen bulgunun nedenin anlaşılması amacıyla başarı amaç yöneliminin alt boyutları da düzenleyici analize dahil edilmiştir. Sonuç

olarak, bireylerin performans ispatlama hedef yöneliminin yüksek olması, performansa dayalı iş yükünün çalışmaya olan tutkusunu artırmasına neden olmakla birlikte, bu pozitif etkinin gücünü azalttığı söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel iş yükü, çalışmaya tutkunluk, başarı hedef yönelimi, yapısal eşitlik modeli, başarı amaç yönelimi

University : İstanbul Kültür University

Institute : Institute of Graduate Studies

Department : Psychology

Programme : Industrial and Organizational Psychology

Supervisor : Asst. Prof. Gökçe Özkılıçcı

Degree Awarded and Date : Master's Thesis, 2025

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the relationship between mental workload and work engagement and evaluate the moderating role of achievement goal orientation as a factor influencing this relationship.

In the research, the questionnaire method was used for data collection. The created questionnaire includes a personal information form, the CarMen-Q Mental Workload Scale, the Utrecht Work Engagement Scale, and the Achievement Goal Orientation Scale. 214 people participated in the research

Pearson correlation analysis, simple linear regression analysis, and moderated analysis using the Process macro extension were applied to test the hypotheses of the study. According to the analysis results, a significant relationship was found between the subdimensions of mental workload, including performance-related workload and emotional workload, and work engagement. Additionally, the results of the moderated analysis indicated that achievement goal orientation and performance approach goal orientation had a moderating effect on the relationship between performance workload and work engagement, weakening this relationship. Individuals with an achievement goal orientation are motivated by achievement in ways such as performance approach, performance avoidance, or mastery goal orientation. To better understand the underlying cause of the findings, the subdimensions of achievement goal orientation were included in the moderating analysis. As a result, it can be said that while a high

performance-approach goal orientation leads to an increase in work engagement due to performance-based workload, it also reduces the strength of this positive effect.

Keywords: Mental workload, work engagement, achievement goal orientation, structural equation modeling.

